

การบริหารจัดการปัญหามลพิษภายในตลาดนัดจตุจักร กรุงเทพมหานคร

Waste Management of Chatuchak Market, Bangkok

มนทิชา จันทร์เกตุ

ACADEMIC JOURNAL

UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY
<http://research.urui.ac.th>

การบริหารจัดการปัญหาขยะภายในตลาดนัดจตุจักร กรุงเทพมหานคร

Waste Management of Chatuchak Market, Bangkok

มนทิชา จันทร์เกิด*

โสสมสกา เพชรานนท์**

สุจินดา กรรณสูต***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการบริหารจัดการปัญหาขยะภายในตลาดนัดจตุจักร ประเมินค่าความเต็มใจจ่ายของผู้ประกอบการเพื่อปรับปรุงการจัดการขยะภายในตลาดนัดจตุจักร และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจจ่ายของผู้ประกอบการเพื่อการปรับปรุงการจัดการขยะภายในตลาดนัดจตุจักร การศึกษาสำรวจกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดนัดจตุจักร ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2557 แยกเก็บข้อมูลเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกสอบถามความเต็มใจจ่ายผู้ประกอบการร้านค้า จำนวน 400 คน ส่วนที่ 2 สอบถามการบริหารจัดการปัญหาขยะภายในตลาดนัดจตุจักร กรุงเทพมหานคร จากผู้ประกอบการร้านค้า จำนวน 54 คน รวมทั้งหมด 454 คน ผลการศึกษาพบว่า (1) บริษัท อีฟ กรุ๊ป จำกัด เข้ามารับผิดชอบในการจัดการขยะภายในตลาดนัด ทั้งการทำความสะอาด การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยและการนำขยะมูลฝอยไปกำจัดทุกวัน (2) ผู้ประกอบการร้านค้าส่วนใหญ่เห็นด้วยหากมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อดูแลบริหารจัดการปัญหาขยะภายในตลาดนัดจตุจักร โดยกลุ่มที่เห็นด้วยยินดีที่จะจ่ายเงินเข้ากองทุน ร้อยละ 97.38 ค่าเฉลี่ยความเต็มใจจ่ายในการบริหารจัดการปัญหาขยะภายในตลาดนัดจตุจักรของกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 80.50 บาท/ แผงค้า/ เดือน หรืออยู่ระหว่าง 48.87 - 112.13 บาท/ แผงค้า/ เดือน และค่ามัธยฐานความเต็มใจจ่าย เท่ากับ 68.03 บาท/ แผงค้า/ เดือน หรืออยู่ระหว่าง 48.89 - 87.18 บาท/ แผงค้า/ เดือน (3) ปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจจ่ายได้แก่จำนวนเงินเริ่มต้นที่เสนอ อายุการประกอบกิจการ รายได้ต่อเดือน และความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ

การจัดการขยะมูลฝอย ส่งผลในทิศทางบวกกับค่าความเต็มใจจ่าย ข้อเสนอแนะเห็นว่าหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง อาทิ การรถไฟแห่งประเทศไทย ควรประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยแก่ผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดนัดจตุจักรมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะ รวมทั้งการให้ความร่วมมือในการจัดการขยะด้วย รวมทั้งต้องพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากทางภาครัฐ รวมถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกองทุนเพื่อดูแลบริหารจัดการปัญหาขยะภายในตลาดนัดจตุจักรอย่างจริงจัง

*หลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

***ดร. ภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Abstract

Nowadays, there are large amounts of waste in Chatuchak market, Bangkok. Without an appropriate waste management, a drastically increasing trend is expected. This study aims (1) to investigate the waste management in Chatuchak market (2) to estimate the willingness of entrepreneurs to pay for waste management on the market and (3) to analyse factors influencing willingness to pay for the waste management improvement. The sampling of traders in Chatuchak market was conducted during February - April 2014. There were 454 samples, the first group of 400 traders was examined the willingness to pay whilst the second group of 54 traders was investigated the waste management in Chatuchak market.

This study found that (1) the Teepopp Group Co., Ltd is responsible for daily cleaning, gathering and disposing the wastes in Chatuchak market (2) 97.38% of traders agreed to establish the waste management fund, the average of willingness to pay was accounted for 80.50 Baht/booth/month or in a range of 48.87-112.14 Baht/booth/month while the median of willingness to pay was accounted for 68.03 Baht/booth/month or in a range of 48.89-87.18 Baht/booth/month and (3) factors positively affect the willingness to pay for the waste management improvement include a proposed amount of initial fund, an operational duration of business, monthly income, and the trader's knowledge and understanding associated the waste management.

It was suggested that the State Railway of Thailand should wider disseminate the knowledge of the waste management among traders in Chatuchak market since it is influent the traders' behaviours and their cooperations in waste management. In addition, the traders in Chatuchak market should consider for a possibility of an additional fund from the government budget as well as a possibility of an establishment of the waste management fund in Chatuchak market.

บทนำ

การศึกษาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการร้านค้า เพื่อนำมาวิเคราะห์และวางแผนกระบวนการพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแก่ผู้ประกอบการร้านค้า เพื่อให้ผู้ประกอบการร้านค้ามีความรู้ที่ถูกต้องและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหามูลฝอยจากแหล่งกำเนิดร้านค้าในตลาดนัดจตุจักรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ทั้งนี้การประเมินค่าความเต็มใจจ่ายเพื่อปรับปรุงการจัดการขยะภายในตลาดนัดจตุจักรของผู้ประกอบการร้านค้า ว่ามีความเต็มใจจ่ายเพื่อปรับปรุงการจัดการขยะภายในตลาดนัดจตุจักรในอัตราคิดเป็นต้นทุนขั้นต่ำเท่าใด รวมทั้งทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายนั้น ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายด้านการจัดการปัญหาขยะแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการบริหารจัดการปัญหาขยะภายในตลาดนัดจตุจักร ประเมินค่าความเต็มใจจ่ายของผู้ประกอบการเพื่อปรับปรุงการจัดการขยะภายในตลาดนัดจตุจักร และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจจ่ายของผู้ประกอบการเพื่อการปรับปรุงการจัดการขยะภายในตลาดนัดจตุจักร

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยศึกษาข้อมูลความเต็มใจจ่ายผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดนัดจตุจักร จำนวน 400 คน และการศึกษาข้อมูลบริหารจัดการปัญหาขยะภายในตลาดนัดจตุจักร จำนวน 54 คน รวมทั้งหมด 454 คน คำนวณขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (1973) กำหนดระดับความคลาดเคลื่อนได้ที่ 0.05 สุ่มตัวอย่างแบบเป็นสัดส่วนต่อชั้นภูมิ (Proportional Stratified Random Sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดให้โซนร้านค้าทั้งหมด 27 โซน ในตลาดนัดจตุจักรเป็นชั้นภูมิทั้งหมด 27 ชั้นภูมิและใช้จำนวนผู้ประกอบการในแต่ละโซนเป็นตัวกำหนดสัดส่วน ขนาดตัวอย่างในแต่ละโซน เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถเป็นตัวแทนที่ดีที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบบันทึก ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลชนิดและปริมาณของขยะมูลฝอยที่เกิดจากร้านค้า ภายในตลาดนัดจตุจักร รวมทั้งการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบกิจการร้านค้า ภายในตลาดนัดจตุจักร โดยการสังเกตและสอบถาม และใช้ในการบันทึกข้อมูลจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ
2. แบบสอบถาม มูลค่าความเต็มใจจ่ายเพื่อปรับปรุงการจัดการขยะ ภายในตลาดนัดจตุจักร และศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจจ่ายเพื่อการปรับปรุงการจัดการขยะภายในตลาดนัดจตุจักรโดยใช้แบบสอบถามปลายปิดแบบเสนอสองราคา (Closed Ended Double Bounded)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้แยกออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบกิจการร้านค้าภายในตลาดนัดจตุจักร รวมทั้งเปรียบเทียบข้อมูลการจัดการขยะก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการด้วยสถิติร้อยละ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินค่าความเต็มใจจ่ายของผู้ประกอบการเพื่อปรับปรุงการจัดการขยะภายในตลาดนัดจตุจักร และค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจจ่ายของผู้ประกอบการเพื่อการปรับปรุงการจัดการขยะภายในตลาดนัดจตุจักร จะทำการวิเคราะห์เพื่อประเมินค่าความเต็มใจจ่ายเพื่อปรับปรุงการจัดการขยะภายในตลาดนัดจตุจักร ใช้วิธีการศึกษา ด้วยเทคนิคการสมมติให้ประเมินมูลค่า หรือ Contingent Valuation Method (CVM) โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามแบบเสนอราคาแบบปิดสองราคา (Double Bounded Close-Ended) การศึกษาด้วยวิธีดังกล่าวเป็นการสัมภาษณ์โดยตรงด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดแบบสอบถามออกเป็น 4 ค่าๆ ละ 100 ชุด ในอัตราค่าเริ่มต้นในการจัดการขยะมูลฝอย

ในตลาดนัดจตุจักรได้แก่ 40 50 70 และ 200 บาทต่อร้านต่อเดือน โดยแบ่งออกเป็นอย่างละ 100 ชุด เพื่อจะได้ทราบว่าการกำหนดค่าเริ่มต้นทั้ง 4 ค่านี้ ผู้ตอบแบบสอบถามยอมรับจำนวนเงินในเสนอราคาเริ่มต้นหรือไม่ – ขั้นที่สองหรือจะปฏิเสธในอัตราที่ลดลงเมื่อเสนอราคาเริ่มต้นไปโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัยแบ่งออกเป็นดังนี้

1. ข้อมูลด้านสังคม เศรษฐกิจ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 35 ปี โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26 - 35 ปี มีสถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นผู้ประกอบการประเภทจำหน่ายสินค้าประเภทเสื้อผ้าเครื่องประดับ จำหน่ายสินค้าในตลาดนัดจตุจักรมาเป็นระยะเวลาเฉลี่ย 19 ปี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001 - 35,000 บาท และส่วนใหญ่สมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้มีจำนวน 2 คน

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการขยะมูลฝอยไม่เป็นปัญหา ที่สำคัญ ร้อยละ 60.75 ส่วนที่คิดว่าเป็นปัญหาที่สำคัญ ร้อยละ 39.25 โดยที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของตลาดนัดจตุจักรในภาพรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13) โดยที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและความสะอาดในพื้นที่มีระดับความสำคัญค่อนข้างมาก (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.73) รองลงมาให้ความสำคัญระดับปานกลางในด้านปัญหาด้านทัศนียภาพ ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปัญหามลพิษทางอากาศ และปัญหามลพิษทางน้ำ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.14, 3.10, 3.08, 2.64) ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นของเกี่ยวกับระดับผลกระทบของปัญหาขยะในตลาดนัดจตุจักรที่ส่งผลต่อปัญหาด้านต่าง ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนค่าเฉลี่ย 3.13) โดยที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัญหาขยะส่งผลกระทบต่อปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมสูงสุด (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.62) รองลงมา คือ ส่งผลกระทบต่อปัญหาด้านสุขภาพอนามัย ปัญหาด้านการจราจร ปัญหาด้านความปลอดภัย ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาด้านอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.20, 3.16, 3.10, 3.01, 2.65) ตามลำดับ

3. การให้ระดับความสำคัญกับสาเหตุของปัญหาด้านการจัดการมูลฝอยของตลาดนัดจตุจักรของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคิดว่า สาเหตุของปัญหาด้านการจัดการมูลฝอยของตลาดนัดจตุจักรที่มีระดับสำคัญค่อนข้างมากคือ สาเหตุขาดแคลนงบประมาณในการบริหารจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม และถูกสุขลักษณะ (ค่าเฉลี่ย 3.83) รองลงมา กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับสาเหตุที่ผู้ประกอบการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้องและเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.52) สาเหตุผู้ประกอบการภายในตลาดนัดจตุจักร ขาดจิตสำนึก ขาดระเบียบวินัย และความร่วมมือในการรักษาความสะอาด (ค่าเฉลี่ย 3.22) สาเหตุขาดการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่อย่างเคร่งครัดเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยในพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย 3.20) สาเหตุจำนวนผู้ประกอบการและความเจริญทางเศรษฐกิจสังคมที่เพิ่มสูงขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.17) สาเหตุอื่น ๆ และสาเหตุขาดกฎหมาย

และข้อบังคับที่เอื้อให้มีการจัดการมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพทั้งมาตรการทางกฎหมาย บทลงโทษ หรือมาตรการจูงใจให้ผู้ประกอบการมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย 3.16 และ 3.10 ตามลำดับ)

4. ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

กลุ่มตัวอย่างมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 8.26 คะแนน) โดยที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนน 6 – 10 คะแนน ร้อยละ 86.00 รองลงมา มีคะแนน 11 – 15 คะแนน ร้อยละ 9.50 และ 0 – 5 คะแนน ร้อยละ 4.50

5. ความเต็มใจจ่ายเพื่อดูแลบริหารจัดการปัญหาขยะภายในตลาดนัดจตุจักร

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วย หากมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อดูแลบริหารจัดการปัญหาขยะภายในตลาดนัดจตุจักร โดยกลุ่มที่เห็นด้วยยินดีที่จะจ่ายเงินเข้ากองทุนเพื่อดูแลบริหารจัดการปัญหาขยะภายในตลาดนัดจตุจักร ร้อยละ 97.38 ของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยในการตั้งกองทุน ส่วนกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุนนั้นไม่ยินดีที่จะจ่ายเงินเข้ากองทุนทั้งหมด

ทั้งนี้เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างยินดีจ่ายเงินเข้ากองทุน พบว่า เหตุผลว่าการดูแลและการจัดการขยะควรเป็นหน้าที่ของทุกคน ตามหลัก “ผู้ได้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย” มีความถี่ในการเลือกสูงที่สุด รองลงมา คือ เหตุผลว่าเพื่อช่วยให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาซื้อสินค้าเพิ่มมากขึ้น ของกลุ่มที่ยินดีจ่าย ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่ยินดีจ่าย พบว่า เหตุผลว่าปัญหาขยะภายในตลาดนัดจตุจักร เป็นหน้าที่ของหน่วยงานตลาดนัดต้องเข้ามาดูแล และตลาดนัดจตุจักร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ยินดีจ่ายเลือกเหตุผลนี้ทั้งหมด รองลงมาคือ เหตุผลว่า ไม่เชื่อว่าเงินที่จ่ายเพื่อสนับสนุนกองทุนจะนำไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยินดีจ่ายเงินเข้ากองทุนหากมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อดูแลบริหารจัดการปัญหาขยะภายในตลาดนัดจตุจักร โดยการเสนอจำนวนเงินเริ่มต้นที่แตกต่างกัน ส่งผลให้การยอมรับหรือการปฏิเสธ ในจำนวนเงินที่เสนอนั้นแตกต่างกันออกไป โดยเห็นว่าเมื่อจำนวนเงินเริ่มต้นเพิ่มขึ้นจะให้การยอมรับลดลง ทั้งการยอมรับจำนวนเงินเริ่มต้นและจำนวนเงินขั้นที่ 2

6. ปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจจ่ายบริหารจัดการปัญหาขยะภายในตลาดนัดจตุจักร

ปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจจ่ายบริหารจัดการปัญหาขยะภายในตลาดนัดจตุจักร ได้แก่ จำนวนเงินเริ่มต้นที่เสนอ (Start) อายุการประกอบกิจการของกลุ่มตัวอย่าง (Year) รายได้ของกลุ่มตัวอย่าง (Ln_Inc) และความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย (Know) โดยทุกปัจจัยส่งผลกระทบบต่อค่าความเต็มใจจ่ายในทางบวก (ค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก) และปัจจัยเหล่านี้สามารถอธิบายค่าความเต็มใจจ่าย ในการบริหารจัดการปัญหาขยะภายในตลาดนัดจตุจักรของกลุ่มตัวอย่างได้ ร้อยละ 93.60 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูงมาก

ค่าเฉลี่ยความเต็มใจจ่ายในการบริหารจัดการปัญหาขยะภายในตลาดนัดจตุจักรของกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 80.50 บาท/ แผงค้า/ เดือน หรืออยู่ระหว่าง 112.13 - 48.87 บาท/ แผงค้า/ เดือน และค่ามัธยฐานความเต็มใจจ่าย เท่ากับ 68.03 บาท/ แผงค้า/ เดือน หรืออยู่ระหว่าง 87.18 - 48.89 บาท/ แผงค้า/ เดือน

อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า จำนวนเงินเริ่มต้นที่เสนอ อายุการประกอบกิจการ รายได้ และความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ส่งผลกระทบต่อค่าความเต็มใจจ่ายในทางบวก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศพล สุภารี (2548) ศึกษาการประเมินค่าความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมกำจัดมูลฝอยอันตรายจากบ้านเรือนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยค่าเริ่มต้น และรายได้ มีผลต่อค่าความเต็มใจจ่ายในทิศทางบวก และยังพบว่า กลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจว่าในบ้านเรือนนั้นมีมูลฝอยอันตรายปะปนอยู่ มีความเต็มใจที่จะจ่ายมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีความรู้และความเข้าใจ อรชา มัยเสมา (2548) ศึกษาความเต็มใจจ่ายค่าธรรมเนียมมูลฝอยของประชาชนในเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร พบว่า รายได้ มีความสัมพันธ์กับค่าความเต็มใจจ่ายค่าธรรมเนียมมูลฝอย นิติวัฒน์ ปาณสมบุรณ์ (2547) ศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายค่าการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือนมีอิทธิพล ต่อมูลค่าความเต็มใจจ่ายการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พงศ์รินทร์ พนมวัน ณ อยุธยา (2547) ศึกษาเรื่องความเต็มใจจ่ายค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสียของกลุ่มประชากรบ้านพักอาศัย กรณีศึกษาโครงการบำบัดน้ำเสียเทศบาลนครนครสวรรค์ พบว่า รายได้ มีความสัมพันธ์กับค่าความเต็มใจจ่ายค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสีย และสมมุติ ช่วยเทศ (2546) ศึกษาความเต็มใจจ่ายค่าจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน กรณีศึกษาจังหวัดพังงา พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเต็มใจจ่ายค่าจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นภายในตลาดนัดจตุจักร ในส่วนของผู้ประกอบการร้านค้ามีการจัดเก็บขยะที่ก่อขึ้นเองอยู่แล้วและมีการทิ้งตามจุดต่างๆ ที่จัดไว้ให้ได้อย่างถูกต้อง แต่ในส่วนของการคัดแยกหรือการทิ้งขยะแบบแยกถูกตามประเภท ยังไม่ค่อยใส่ใจที่จะทำมากนักเนื่องจากไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการคัดแยกขยะดังกล่าว รวมทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องนี้ด้วย เพราะฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบที่จะทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการร้านค้าให้มีความรู้ความเข้าใจตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการขยะที่ถูกต้อง อย่างน้อยก็ให้มีการคัดแยกขยะตามประเภท ทิ้งลงถังขยะให้ถูกประเภทตามที่จัดเตรียมไว้ให้

ในส่วนของประชาชนผู้ที่มาซื้อสินค้าภายในตลาดเอง ก็เป็นส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดขยะขึ้นภายในตลาด ซึ่งอาจจะเป็นสัดส่วน ร้อยละ 50.00 ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมดด้วยซ้ำ และที่สำคัญคนเหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีการทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง อยากทิ้งจุดไหนก็ทิ้งเลยไม่ได้คำนึงถึงความสะดวกของตลาด เพราะส่วนใหญ่คิดว่ามีเจ้าหน้าที่มีเก็บกวาดอยู่แล้ว แต่ในความเป็นจริงขยะที่ทิ้งไม่เป็นที่จะจัดเก็บลำบาก และส่วนใหญ่ก็ไม่สามารถคัดแยกประเภทได้เลย เนื่องจากเจ้าหน้าที่เองมีเวลาในการจัดเก็บขยะในแต่ละวันค่อนข้างน้อยอยู่แล้วเมื่อเทียบกับปริมาณขยะที่เกิดขึ้น จึงไม่มีเวลาในการคัดแยกขยะเหล่านั้น ดังนั้น จึงควรมีการติดป้ายประชาสัมพันธ์หรือแจ้งเตือนให้ประชาชนที่มาซื้อสินค้าได้เห็น และตระหนักถึงความสำคัญของการทิ้งขยะให้เป็นที่ทางตามที่จัดไว้ให้ หรืออาจจะมีการจับปรับสำหรับคนที่ทิ้งขยะให้ที่ที่ไม่ได้จัด ไว้ให้

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการขยะมูลฝอยไม่เป็นปัญหาที่สำคัญ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างไม่ได้ให้ความสำคัญเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมในตลาดนัดจตุจักรมากพอ ซึ่งในเรื่องนี้มีความจำเป็นมากที่ กลุ่มผู้ค้าในตลาดนัดจตุจักรต้องมีความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหานี้เพราะถ้าได้ตระหนักแล้ว กลุ่มผู้ค้าก็จะสามารถช่วยกันดูแล

รักษาความสะอาดภายในตลาดนัดจตุจักรได้เป็นอย่างดีไม่ต้องโยนภาระทั้งหมดให้กับหน่วยงานที่ต้องมารับผิดชอบในการเก็บกวาดเพียงอย่างเดียว ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจะมีการประชาสัมพันธ์ให้เกิดความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในตลาดนัดจตุจักรให้มากยิ่งขึ้น

ผลการศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาด้านการจัดการมูลฝอยของตลาดนัดจตุจักรที่สำคัญค่อนข้างมาก คือ สาเหตุขาดแคลนงบประมาณในการบริหารจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยแต่ละประเภทอย่างเหมาะสมและถูกสุขลักษณะ เป็นประเด็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องพิจารณาร่วมกันถึงความเป็นไปได้ในการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากทางภาครัฐความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกองทุนเพื่อดูแลบริหารจัดการปัญหาขยะภายในตลาดนัดจตุจักรอย่างจริงจัง และสาเหตุของปัญหาด้านการจัดการมูลฝอยของตลาดนัดจตุจักรอีกประการคือ ผู้ประกอบการขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้องและเหมาะสม ก็เป็นอีกเรื่องที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับความยินดีจ่ายของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดนัดจตุจักร พบว่าผู้ประกอบการยินดีจ่ายเงินเข้ากองทุนเพื่อดูแลบริหารจัดการปัญหาขยะภายในตลาดนัดจตุจักร เป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 97.38 แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการกับปัญหาขยะภายในตลาดนัดจตุจักร โดยค่าความเต็มใจจ่ายเพื่อดูแลบริหารจัดการปัญหาขยะภายในตลาดนัดจตุจักร ที่ผู้ประกอบการร้านค้ายินดีจ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 80.50 บาทต่อเดือน เมื่อพิจารณาร่วมกับความคิดเห็นคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าปัญหาของการบริหารจัดการ และกำจัดขยะมูลฝอยแต่ละประเภทอย่างเหมาะสมและถูกสุขลักษณะ ของตลาดนัดจตุจักรเป็นเรื่องของงบประมาณ ซึ่งส่วนใหญ่คิดว่าเป็นปัญหาในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการทราบถึงปัญหาในเรื่องงบประมาณ และยินดีที่จะสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการจัดการขยะ ดังนั้นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบควรพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในเรื่องของการปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการขยะภายในตลาดนัดจตุจักร อาจจะเป็นการจัดหาพนักงานเพิ่มเติมหรือหาเครื่องจักรที่มีประสิทธิภาพมาใช้ อาจจะเป็นการหาทุนเพิ่มเติมจากการจัดเก็บจากผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดนัดจตุจักร เนื่องจากผู้ประกอบการร้านค้าพร้อมที่จะสนับสนุน

ปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจจ่าย เช่น ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยนั้นสามารถใช้เป็นปัจจัยประกอบการพิจารณาของหน่วยงานที่รับผิดชอบ หากต้องการเก็บค่าใช้จ่ายในการจัดการตลาดนัดจตุจักรเพิ่มจากผู้ประกอบการร้านค้าในตลาด โดยความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย เป็นปัจจัยที่สามารถเพิ่มให้กับผู้ประกอบการร้านค้าได้ เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหารวมทั้งการให้ความร่วมมือในการจัดการขยะในด้านต่าง ๆ โดยจะเห็นว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น แต่ปัญหาอีกอย่างก็คือการนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในการปฏิบัติยังพบว่า มีสัดส่วนที่น้อยอยู่ ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ว่า ผู้ประกอบการยังไม่เห็นถึงความสำคัญ และผลกระทบจากปัญหาขยะที่เกิดขึ้นภายในตลาดนัดจตุจักร เพราะมีเจ้าหน้าที่มาเก็บกวาดเรียบร้อยทุกวัน ดังนั้นควรจะมีการประชาสัมพันธ์ให้เกิดความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาขยะที่เกิดขึ้นว่า ถึงแม้จะมีเจ้าหน้าที่เก็บกวาดเรียบร้อยแต่การนำขยะเหล่านั้นไปกำจัด ยังมีปัญหาทั้งปริมาณขยะที่มากเกินไปเกินความสามารถในการกำจัดของทางกรุงเทพมหานครเอง รวมทั้งการที่ขยะไม่ได้มีการคัดแยกประเภทที่ถูกต้องก็ส่งผลให้การกำจัดทำได้ยากด้วย

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งต่อไปควรมีศึกษากลุ่มค้าในตลาดนัดจตุจักรเกี่ยวกับความคิดเห็น ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- นิติวัฒน์ ปาณสมบุรณ์. 2547. การศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายค่าจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนคร
เชียงใหม่. เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พงศ์นรินทร์ พนมวัน ณ อยุธยา . 2547. ความเต็มใจจ่ายค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสียของกลุ่มประชากร
บ้านพักอาศัย: กรณีศึกษาโครงการบำบัดน้ำเสียเทศบาลนครนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม, วิทยาลัยสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทศพล สุภาวี. 2548. การประเมินค่าความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมกำจัดมูลฝอยอันตรายจากบ้านเรือน
ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมมุติ ช่วยเทศ. 2546. การศึกษาความเต็มใจจ่ายค่าจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน: กรณีศึกษาจังหวัดพังงา.
วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อรชา มัยเสมา. 2548. ความเต็มใจจ่ายค่าธรรมเนียมมูลฝอยของประชาชนในเขตสัมพันธวงศ์
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม,
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Yamane, T. 1973. Statistics, An Introduction Analysis 3d ed. Harper International ed, Tokyo.